

Uredništvo in upravnništvo Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljke, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina za Zdr. Državo in Kanado je \$1.00, za inozemstvo \$1.50

GLASILLO

SLOVENSKA NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsaki teden v petek. — Cirkularja je dosegla nad osm tisoč listov. List je razširjen po Zdr. Državi, Kanadi in stari domovini.

Cene za oglaševanje po pogodbi. Enostopno 10 centov, 8 centov.

Nefrankirana ali premo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO — YEAR V.

CHICAGO, ILL., 18. OKTOBRA (OCTOBER) 1912.

ŠTEV. — NUMBER 39.

Očidelne preiskave.

Ne mine leto, da ne bi zvezna vlada ali vlada kakšne posamezne države ali kakšna uprava velikega mesta ne uvedla kakšne preiskave o javnih zadevah, ki so postale škandalozne.

"Zdaj," ker smo pred volitvami, preiskujejo volilno spletnjo, ki obstoji v tem, da so posamezni milijarderji, milijonarji in korporacije dale ogromne vsote denarja, da se izvli predstavnika, z njim tudi večino za kongres, po njih želja in volji.

Vsak človek, ki pazno zasleduje dogodke v današnji človeški družbi in ima trohice lastne sodbe, je bil že zdavnaj na čistem, da milijarderji, milijonarji in korporacije dajejo kapitalističnim strankam denar v svrhu volilne borbe, da pridejo v postavljene zastopne ljudi, ki razumejo energično zastopati kapitalistične interese.

Rockefeller, kakor tudi drugi njegovi sovrstniki niso do danes potrošili centa po nepotrebnem. Ako ti gospodje darujejo večje vsote za republikanske ali demokratske kandidate, se razume samo po sebi, da za darovane vsote zahtevajo tudi protislugo: brezobzirno zastopstvo njihovih interesov.

Rockefellerji, Morgani, Carnegieji so dobri spekulant na borzi, sploh na svetovnem trgu. Zanje je pa tudi kapitalistična politika objekt spekulacije. Kakor nalagajo denar v stavbinska, železniška, parobrodna in rudniška podjetja, ravnotako ga nalagajo v kapitalistični politiki. Ta gospoda bi bila s svojimi milijardami in milijoni brezobzirna, da nima pod palcem voditeljev kapitalistične politike, ki morajo skrbeti, da so vsi zakoni taki, da jim omogočijo oplenitev ljudske množice, kakor tudi drugih narodov.

Leto za leto se vrši pred nami, da voditelji kapitalističnih strank s pomočjo trstovskega denarja gonijo na volišče nevedne volilce, da volijo proti svojim interesom. Do letos se je to vršilo mirno. Ni hče se ni zgražal v kapitalističnih vrstah nad tem, ako so volilci enkrat volili demokratsko, drugič pa republikansko. Voditelji kapitalistične politike so razumeli, da je treba koritarje ene stranke, pustiti enkrat k koritu, drugič pa druge. Saj je vsak koritar tekem svojega koritarstva nabral toliko, da je lahko mirno čakal, da pride zopet vrsta nanj do korita. Ali letos je kapitalistične koritarje vzvnelo dejstvo, da se je ustanovila tretja kapitalistična stranka, katero imenujejo progresivno. S tem je bil mir kapitalističnih koritarjev pri kraju, videli so, da bo težje priti do korita. Zahtevali so preiskavo, da naj ljudstvo izve, odkod prihaja denar za volilne kapitalističnih strank. Vsake je na tihem pač mislil, da njegovi grehi ne pridejo na dan, da bo v javnosti ostal oblaten le njegov dozdnevni nasprotnik. Preiskava je pričela in zvršilo se je, kar ni nihče izmed njih pričakoval. Na vseh je obviselo večalimanih blata, čist ni ostal nobeden in marsikdo že danes na tihem proklinja, da je zahteval preiskavo.

Mi od preiskave ne pričakujemo mnogo. Imeli smo različne preiskave: policijski škandal v New Yorku in Philadelphiji, colinski škandal tustjanov, županiški škandal v San Franciscu, zemljiški škandal, pri katerem so kapitalisti ukradli kar cela ozemlja, rudnike, premovalnike in šume, škandal trgovine z mladimi dekletci, škandal v raznih zavodih za vzgojo mladine in v ječah, škandal zastupljenja vojakov v balzamovanim mesom v vojni na Kubi, itd. itd.

Pri vseh teh škandalih se krivcem ni skrivil las na glavi. Doseglo se je le eno: Kar so vsi razsodni ljudje smatrali že zdavnaj za golo resnico, je bilo potrjeno z dokazi. To je bil edin rezultat preiskave o škandalih, ki so v zvezi s kapitalističnimi institucijami in politiko. V tem slučaju bo ravno tako. Spoznali bomo dokaze, drugo bo pa ostalo pri starem, ker nimamo v kapitalistični družbi sredstev, da bi iztrebili zlo s korenino.

Vendar bodo pa ti dokazi marsikateremu nevednemu volilcu odprli oči, ki je danes slepo verjel evangeliju kapitalističnih strank in s studom se bo obrnil proč od ljudi, katerim je zaupal in verjel. Spoznal bo, da je vseeno, če voli republikansko, demokratsko ali progressivno, ker vse tri stranke služijo kot ponižne dekle ameriškim milijarderjem in milijonarjem. Uvidel bo, če menja kapitalistično stranko, da ni storil drugega, kot da je prišel iz dežja pod kap.

Ta zavest bo privedla nove čete v vrste razredno zavednega delavstva — v socialistično stranko, ki se edina resno bori za strmoglavljenje kapitalizma v dobro vseh zatiranih in izkoriščanih.

To je edin dober sad, katerega bo rodila preiskava o korupciji kapitalističnih strank in voditeljih kapitalistične politike.

Ameriške vesti.

* Zelo zanimiva in podučljiva je gotovo izpoved McKinleya pred senatnim preiskovalnim komitejem, ki poizveduje, odkod so prišli doneski za volilni fond kapitalističnih strank. V poročilu se glasi doslovno:

Ko so me McKinley izpraševali o podobnostih, je imel zelo slab spomin. "Vi se gotovo že več let pečate z politiko?" ga je vprašal predsednik Clapp. "To se popolnoma ne ujema," je odgovoril McKinley. "Dil sem pošten človek, dokler —", glasen krehot in smeh sta nadglasila zadnje besede njegovega odgovora. "S kom se pečate?" ga je vprašal senator Pomerene. "Z nekimi, da bi bil zopet izvoljen," je rekel McKinley, ko je uvidel, da se je senator ujezil vsled odgovora, je nadaljeval: "Ako menite moje privatno delo, tedaj sem predsednik mnogih bank in korporacij, pa tudi električnih železnic. Ali dvo tretjini časa v zadnjem letu sem porabil, da zopet postanem poslanec v kongresu."

Slučaj McKinley dokazuje, kakšnim ljudem zaupajo delavci in jih volijo v postavljene zbornice. Ni čudo, ako so vse postavbe proti delavcem in za kapitaliste.

* Oddelek za vojno je sklenil, da se zgradi most preko zaliva Suisun. Most bo iz jekla in bo stal \$1,650,000. Tudi v naši republiki odločajo vojaški interesi, ako je treba premostiti reke, prepeade in zalive. Za farmarja, ki mora čestokrat delati dolge ovinkve, ker ni v njegovi bližini mosta, se tudi ameriška republika briga malo.

* Državni kontrolor je dobil te dni ček za \$3,150,000. Astorjev dedič so s tem čekom plačali davke za dedščino. Že po davku lahko sodimo, da je moralo na tisoče ljudi znojiti, prezehati, gladovati, stanovati v zaduhlih stanovanjih in hoditi v enjajah, da se je osrečilo ogromno premoženje kot lastnina enega samega človeka, od katerega je bilo treba plačati nad tri milijone dolarjev dednega davka.

* Iz Phoenixa, Ariz. poročajo, da je guverner Hunt odredil, da se ekskekcija, ki se je imela izvršiti dne 12. oktobra nad štirimi obsojenci, preloži do 17. aprila. Guverner Hunt je utemeljil svojo odločitev s tem, da je smrtna kazen nekaj zastarelega in da bo prihodnja državna postavodajna zbornica najbrž odstranila to strastno kulturno pogo.

* V New Yorku je obravnava proti policijskemu lajtnantu Beckerju, ki je obdolžen, da je sodeloval pri mrmoru profesionalnega kvartopirena Rosenthala, v polnem tiru.

Ko je nastopil kot priča neki Tomaž Ryan, sofer in očitvelec pri hudodelstvu, je izjavil, da se ne upa izreči, kateri izmed štirih malopridnežev, je ustrelil Rosenthala. Zelo značilna izjava!

Ne druga obravnava radi podkupovanja porotnikov dne 31. oktobra. Čitateljem "Glasila" je znano, da je bil Darrow pri prvi porotniški obravnavi oproščen. Sedaj niso kapitalisti s tem zadovoljni. Na vsak način hočejo spraviti pogumnega zagovornika delavcev v ječo.

* V bakrenih rudnikih v Bingham, Utah še vedno traja štrajk. Kapitalisti iščejo na vseh krajih in koncih stavkokažev, pa nimajo sreče. Do sedaj se je prijavilo znatno število delavskih izdajic vzlic prizadevanju in vsakovrstnim obljubam.

Okoli štiri sto najetih beričev straži rudnike.

* V Charlestonu, W. Va. so premogarski baroni uresničili svoje grožnje. Občezano je, da so rudarji zastavkali radi nečloveških razmer, ki so vladale v rudnikih. Rudarji niso bili organizirani in le skrajni obup jih je prisilil, da so zaštrajkali. Premogarski baroni so se poslužili vsakovrstnih podlih sredstev, da bi rudarje prisilili sprejeti delo pod starimi pogoji. Rudarji so vzlic grdemu ravnanju ostali na štrajku. Zadnji teden so premogarski baroni poslali beriče, da so stavkajoče rudarje z ženami in otroki iz napol podrtih bajt postavili pod kap, da počasi umrjejo gladi sredi cestnega blata.

Pripovedujemo nam o betlehemskem detemoru, o Herodezu in ljudje se zgražajo nad krvočelnim početjem.

Dandanes ob času štrajka skoraj vsak kapitalist posnema Herodeža. Vendar se izvemski delavci nikdo ne zgraža nad njim.

Duo quum faciunt idem, non est idem.

* Tvorničarji iz Pittsburgha se pritožujejo, da primanjkuje delavcev. Najmanj stotisoč delavcev bi dobilo še dela, se glasi jermemida.

No, dobili bi jih lahko tristo tisoč, ako bodo gospodje tvorničarji plačali poštene plače in ravnali človeško z njimi.

* Gospod Woodrow Wilson, predsedniški kandidat demokratske stranke je dejal: "Nasprotijem višji splošni izobrazbi. Nekdo mora opravljati umazano delo na svetu. Zakaj ne bi nčili otrok delavskega razreda opravljati umazano delo, katerega zdaj izvršujejo njih starši?"

Nadalje je je demokratski kandidat tudi izrazil: "Ne verjamem v demokracijo — v vlado mnogih. Verjamem v vlado aristokracije — v vlado peščice ljudi."

K temu je pa dični demokratski kandidat še pridjal: "Verjamem v aristokracijo možganov in ne bogatstva".

Vprav z zadnjimi besedami je Wilson potrdil svoj prvi izrek: "Demokratski gospod hoče, da bi otroci delavcev ne hodili v šolo, da bi tem laglje bogatini — ker njih otroci imajo sredstva za izobrazbo — vladali delavce, jim pili njih kri in mozeg."

* Poljski pridelek leta 1912 je nekaj izvanrednega. V Minnesoti, v Južni in Severni Dakoti, kjer navadno pridelajo 230 milijonov bušljev pšenice, so letos pridelali 400 milijonov. Po poročilu iz vseh držav ameriške republike bodo letos imeli 150 milijonov bušljev pšenice za izvoz ali dvakrat toliko kot druga leta.

Ameriški delavci bo pa vseeno plačal visoko ceno za pšenično moko, farmer bo pa prejel nižjo ceno kot druga leta. To je blagoslov kapitalizma!

* Slabo stavkokaško delo v delavnicih Southern Pacific železnice je povzročilo strašno železniško nezgodo pri Midlandu, La. Brzi poštini vlak se je zvrnil v jarek in nad dvajset oseb je dobilo težke poškodbe.

To obtožnico je dvignil W. E. Bowen, tajnik federacije železniških delavcev v delavnicah Illinois Central železnice.

Southern Pacific železnika družba je takoj poslala komitej, ki je imel nalogo, da opere družbo. Komitej je izjavil, da je iz-

pahnjenje tračnice povzročilo nezgodo.

Bowen je na to odgovoril: "Ne ugovarjam, da ni izpahnitev tračnice povzročila nezgode. Ali zakaj so bile tračnice izpahnene? Naš komitej je pronašel, da so ostri robovi koles pri lokomotivi odrezali glave tračniških žebčev, kar se vedno izvrši, ako kolesa lokomotive po več mesecev ne pridejo v delavnico in se jih z nova ne ostruži."

Seveda ne bo noben direktor železniške družbe šel na rīčet, da sirovno je dokazano jasno kot beli dan, da je profitolovstvo povzročilo nezgodo.

Inozemstvo.

Na Balkanu poje vojna svojo divjo in krvavo pesen. Črnogorci so pri Podgorici prisilili Turke, da so se umaknili iz svojih utrd. Tudi srbska vojska je baje prekorčila mejo pri Listovacu in Vitogorski. Grčija je poslala Turčiji lutimatum, v katerem zahteva, da Turčija izpusti 24 ljudi, katere je zaplenila v turških lukah. Turčija je grško zahtevo odločno odklonila.

Iz Berlina je došla vest, da sta Turčija in Italija sklenili mirovno pogodbo.

Pogodba se glasi, da Turčija odstopi Italiji Tripolitanijo in Cirenejko, sultan pa ostane vrhovni verski vladar mohamedancev. Otoki, katere je zasedla Italija, postanejo zopet turška last. Italija bo plačala Turčiji odškodnino za zgubljeno ozemlje.

Pri Gusinju so Turki skoraj popolnoma uničili črnogorsko vojsko in jo razpršili na vse strani.

Mehikanski vstaši so pod vodstvom Checha Composa zajeli blizo Hermana vladno četo, broječe 170 mož. Le malo mož je ubežalo klanju. Med padlimi je tudi polkovnik Tello. Osemnajstim vladnim vojakom, ki so prišli vstašem živi v pest, so porezali ušesa.

Erzjavno poročilo se glasi, da Avstrija osredotočuje vojaške čete ob ruski meji.

Dne 9. oktobra je ministrski svet zboroval do dveh jutraj. Dopoldne se je posvetovalanje zopet pričelo in nadaljevalo do pozne noči. Ministrski svet baje zahteva 250 milijonov kron za armarjo in 150 milijonov kron za mornarico izvanrednega kredita.

Austro-ogrška banka je vstavila izplačevanje v zlatem denarju.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vsa leta \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIAN NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIAN NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

DOPIŠI.

Indianapolis, Ind.

Kar se dela tiče, se ga še precej lahko dobi. Ali s plačami je križ, podobne so bolj beraški napojini kot pa plači za mukotrpno in težko delo. Tudi draginja je z vsakim dnem večja, da ne preostane od sedanjega toliko hvaljene prosperitete delavcev družega kot žuljavne roke.

Politično gibanje je tukaj zelo živo. Kapitalistične stranke delajo s polno paro za ukrepitev kapitalizma, socialistična pa za zboljšanje položaja delavstva.

Marsikdo me prša: Zakaj se zanimam za socializem? Evo primera!

Delam sedem let za Kingom & Co. Zadnjih pet let sem vozil nepretrgoma meso iz klavnice v male mesnice po mestu. Dne 17. avgusta sem ob pol štirih zjutraj peljal voz na trg. Ko sem zapustil glavna vrata in pripeljal na železniški tir je vdaril ob voz železniški vlak. Snek me je vrgel na tla. K sreči nisem bil vbit.

Nesreča se je pripetila na ozemlju Kingom & Co. Čuvaj mi je rekel: "Le naprej, vse je v redu!" Vbogl sem! Zato sem bil štiri tedne popolnoma nezmožen za delo in še sedaj občutim bolečine. Po štirih tednih sem zopet pričel voziti meso. Nekega dne me pokličejo v pisarno superintendenta. Najprvo so skušali od mene izvedeti podrobnosti o nesreči. Nakrat me pa nagovori blagajnik: "Filip! Pri nas je v navedi, da zabeležimo vsako nezgodo na majhen kosček papirja. O tisti, ki je ponesrečil, pa podpisaj listino in vsoto, katero je prejel kot plačo za čas, ko ni delal."

Listina se je glasila:

"Jaz, zdolaj podpisani sem to prečital in isto tudi razumel, zato priznam, da odstopim od moje nadaljnjega in sedanjega odškodnine o tem, da sem prejel vsoto . . . kot plačo za štiri tedne. To kot Kingom & Co. glede moje poškodbe z dne 27. avgusta in do danes in nadalje, ako bi se ta boleost povrnila."

Ko sem prečital mišlovsko listino, sem se obrnil proti superintendentu in rekel, da tega ne storim, ker so kompanijski zdravniki in drugi izjavili, da se mi lahko vrnejo posledice poškodbe. Pričela je debata in strašili so me z vsakovrstnimi govorancami. O stal sem trden in se nisem hotel podpisati.

Pozvali so me še enkrat v glavni urad in mi dali ultimatum. Rekli so, da moram podpisati ali pa s trehurno za kruhom. Ponujali so mi še \$25 po vrh, pa jih nisem hotel vzeti. Silili so me ostaviti delo ali pa odgovoriti se vsaki nadaljnji odškodnini za poškodbo, ako bi za posledicami trpel.

Zakaj smo socialisti? Vsak zaveden čitatelj tega lista naj sodi dogodek trezno, pa bo kmalu vedel zakaj.

Zadevo ima zdaj v rokah pravdnik in sodrag naše delavske stranke.

Dne 27. avgusta je tukaj govoril E. V. Debs, predsedniški kandidat socialistične stranke. Dvorana je bila polna do zadnjega kotečka. Poslušalci so ga poslušali pazno in njegovemu izjavljanju pritrjevali z burnim ploskanjem.

Dne 27. oktobra bo govoril ob osmih zvečer dobro znani predavatelj E. Kristan iz Ljubljane. Slovenci in Slovenke udeležite se tega shoda, ki ga priredi jugoslov. soc. klub šte. 25, v največjem številu. Vstopnina prosta!

Filip Godina.

Chicago, Ill.

Zdaj, ko se bližajo volitve, so nakrat vse tri kapitalistične stranke odvrle svojo ljubezen do delavcev. Skozi štiri leta so imeli

gospodje, ki sodijo v zakonodajnih zborih, dosti časa, da bi svojo ljubezen do delavcev dokazali tudi praktično. Ako denemo, delo kongresa in drugih državnih postavodajnih zbornic na kritično rešeto, se prepričamo takoj, da so gospodje demokrati, republikanci in vsi, ki sedaj tvorijo tretjo progressivno stranko, vselej nasprotovali, kadar je šlo za delavsko korist. V kongresu so demokrati in republikanci v družbi vstavev pokopali penzijsko predlogo za obnemogelce delavce, katero je predložil soc. kongresnik V. Berger. Tako so nasprotovali tudi vsaki drugi predlogi, ki je imela koristiti delavcem.

Ali zdaj se bližajo volitve. Prvi tork v novembru bo glas delavca ravnotoliko veljaven, kot glas milijarderja. Milijaderji in milijonarji so zelo redki, delavci pa štejejo milijone. Pri volitvah pa odloči večina. To se pravi: Kdor dobi večino glasov, je izvoljen. To vedo tudi demokrati, republikanci in progressisti. Odtod prihaja ljubezen do delavcev, ker pri volitvah odločijo glasovi delavcev.

Demokratični, republikanski in progressisti gospodi ne gre za blagor delavcev. Saj jim skozi štiri leta niso bilo delavci drugega kot uboga para, ki je zato na svetu, da gara zanje. Tudi danes še niso spremenili svojih misli. Menjali so le besede na jeziku. Iz njih ust danes prihajajo besede polne ljubezni do delavcev o katerih njih srce nič ne ve, ki nimajo drugega namena, kot ločiti delavske glasove.

Brat, delavec! Ali se boš zopet dal omamiti po lepih sirenskih glasovih in boš znapal tistim, ki so te že stokrat opeharili in zvalili na led? Ali boš zopet glasoval proti svojim koristim in za kapitalistično tlako?

Delavec! Ako pregledaš in pretehtáš svoje življenje in svojevedne štiri leta, ne boš glasoval ponovno za kandidate kapitalističnih strank, ne boš volil svojih nasprotnikov. Od svojega življenja nisi imel drugega kot muke in trpljenje, in bodočnost te je navdajala s strahom zate in svojce. Delavec na volilni dan si enak svojem gospodarju. Strgaš lahko verige, s katerimi so te priklenili na mukotrpno delo, trpljenje, revščino in bedo, ako glasuješ proti kapitalističnim kandidatom.

Dne 27. avgusta novembra boš zopet imel priliko. Ne zamudi jo! Ako ljubiš svojo ženo, svojo dečo in svoje tovariše, boš glasoval za socialistično stranko, ki je edina delavska stranka. Stori to, da te ne bo grevalo skozi štiri leta, ker si glasoval proti sebi.

— a —

Bedling, Pa.

Društvo "Dobri Prijatelji", šte. 172 izreka vsem, ki so se udeležili slavnostnega razvzivanja družbene zastave, najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvalimo društvu "Bratstvo", šte. 6. S. N. P. J. in šte. 89. S. S. P. Z., kakor vsem drugim Slovincem raznih društev iz sosedne naselbine Thomsroon.

Članom društva pa kliče: Bodimo složni ob vsaki priliki in vsikdar! Sloga jači, nesloga tlači!

Ostale Slovence, ki še niso člani našega društva, vabim najljubše, da se nam pridružijo. Nič ne ve, kje ga čaka bolezen ali nesreča. Naša jednota pa skrbi za vse enako v boleznih in nesrečah. Zategadelj ne odlašajte z vstopom, dokler ste zdravi in čili!

Matija Miklič, tajnik.

Naznanila in vabila.

Brereton, Ill.

Društvo "Svoboda", šte. 80 priredi v proslavo petletnice svojega obstanka dne 19. oktobra veliko veselico v Brereton Hall, Ill. Vstopnina je en dolar.

Na veselico vabimo vsa sosedna slovenska društva, kakor tudi vse jugoslovanske občinstvo. Za dobro postrežbo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Veselični odbor.

Cleveland, Ohio.

Društva, ki so sodelovala na skupni veselici, naj pošljejo svojega blagajnika k br. Peterlinu, 1143 E. 63. St., da nakaže pri skupni blagajničarki, sestri Zofiji Birkovi 6029 Glass Ave. znesek, ki jim gre. To je zaključek skupne seje ob priliki računov.

Kdor še ni oddal listkov za omaro društva "Naprej", naj jih prinese s seboj na prihodnjo sejo. Kasneje bo prepozno!

Ant. Peterlin, tajnik.

Linton, Ind.

Predsednikom društva "Planinski Glas", šte. 180 je izvo-

ljen brat Joseph Ambroš, R. R. 4. Box 2, Linton, Ind.

A. Cerar, tajnik.

Springfield, Ill.

Društvo "Zmagosna Krona", šte. 184 priredi dne 19. oktobra veliko veselico v dvorani Silv. Repovša, 1858 So. 15th St.

Na veselico vabimo vsa slovenska društva v Springfieldu in okolici, kakor tudi vse slovensko občinstvo.

Mary Kremžar, tajnica.

IZ GLAVNEGA URADA

ZAPISNIK

jednotine seje, katera se je vršila dne 29. avgusta v navzočnosti glavnega in pomožnega odbora.

Na podlagi poročila društva šte. 126, se zaključilo, da se društvu sporoči sklep odbora seje. Društvo je izvolilo še enega delegata, ko je doseglo nad sto članov.

O zadevi brata Mazzgana se zaključilo, da se mu odkloni bolniška podpora. Po poročilu društva je dotični član najdel neke strelne glave, katere je poskušal odpreti z nožem, na kar se je eden užit in mu odrgal tri prste na roki. Po poročilu glavnega tajnika je pristopil pred dvema mesecema k društvu.

Br. Fil. Godinu, članu šte. 105 se prizna bolniška podpora. Po podatkih je omenjeni brat ponesrečil.

Predložil se zadevo društva šte. 47, radi brata L. Mačka, za katerega prosi društvo, da bi se mu privolila prošnja v "Glasilu". Dotični član je že dlje časa bolan za jetiko in je prejel po poročilu glavnega tajnika celoletno podporo. Zdej prejema le po 50 c na dan in iz posmrtnine. Zaključilo se, da se mu dovoli prošnja na vsa društva jednote in nakaže podpora še v bodoče.

Br. Jul. Stanpfu, članu društva šte. 47, se odkloni prošnja v "Glasilu".

Radi br. Ant. Dolence, člana šte. 172, se zaključilo, da naj predloži zdravniško priporočilo. Po društvenem poročilu je dotični član oslepel na oboje oko.

Radi br. Iv. Teliča, člana društva šte. 50, se zaključilo, da se mu izplačuje še v nadalje bol. podpora iz posmrtnine in da se njegova zadeva predloži konvenciji.

Sestri Paulini Bernovičevi, članici društva šte. 80, se prizna bolniška podpora \$8.00 in društvu se sporoči sklep odbora seje.

Bolniška podpora brata Iv. Morice, člana društva šte. 5, se na podlagi zdravniških priporočil odkloni.

Radi brata J. Jereba, člana društva šte. 7, se zaključilo, da se ostanje pri sklepu odbora seje.

Ravnatoko se zaključilo o zadevi br. Iv. Noseana, člana društva šte. 61.

Radi bivšega brata Martina Kozince, člana društva šte. 76 se zaključilo ponovno, da se ostanje pri sklepu odbora seje.

O zadevi Jak. Žorneta, člana društva šte. 26, se zaključilo, da se društvu sporoči sklep odbora seje.

Br. Jos. Špacalu, članu društva šte. 1, se odkloni bolniška podpora za časa suspendacije.

Br. Jura Gašparcu se odkloni bolniška podpora in se prepusti njegovo zadevo v reševanje konvenciji.

Br. S. Šnsteršiču, članu društva šte. 38, se odbije vsota \$5.00 od bolniške podpore in se mu prizna le \$16.00, ker se nahaja dotični brat v Chicago in ni pristopil k bližnjemu društvu v smislu jednotnih pravil.

O boleznih br. Joh. Kuclerja, člana društva šte. 38, se zaključilo, da se vpraša vrhovnega zdravnika dr. Weiskopfa, obenem se preskrbe tudi podatki od društva na podlagi katerih se zamore še le storiti sklep odbora seje.

Predložil se zadevo društva šte. 59, radi člana Ant. Omahena, kateremu je društvo odklonilo bol. podporo, ker je bolezen sam zakrivil. Na podlagi izjave društva potrdi odbora seja zaključek društvene seje.

Bolniška nakaznica br. Gregor Potočnika, člana društva šte. 57 se odvzame, ker se glasi samo za pet dni.

Radi bolniške podpore br. Iv. Zupančiča, člana društva šte. 32 se zaključilo, da se mu nakaže \$70 in ostalo se prepusti v reševanje konvenciji.

Br. L. Planinšek, članu društva šte. 24 se odkloni bolniška podpora na podlagi društvene izjave. Zadevo je preiskal društveni porotni odbor.

O zadevi društva šte. 34, radi umrlega brata Ivančiča se zaključilo, da se društvu sporoči sklep odbora seje.

Nadalje se predlaga in sprejme, da se skliče seja skupnega

glavnega odbora S. N. P. J. v Chicago, Ill dne 13. septembra t. leta.

Obenem se tudi zaključilo, da se prične peto redno zborovanje ob 8. uri zjutraj, katero se ima začeti dne 16. septembra t. l. v Milwaukee, Wis.

Felix Namors, zapisnikar.

Martin Potokar, predsednik.

V današnji izdaji so le dohodki, ki, ker v septembru ni bila skoraj nič izdatkov.

Delavska tragedija.

Vsaki dan skoraj čitamo v dnevnikih o samomorih, o ljudeh, ki končajo sami svoje življenje. Majhna dnevna vest nas obvesti, da je zopet človek vrgel od sebe življenje, ki je zanj postalo težko breme. Le redkokrat so povedani vzroki, zakaj se je človek navešal bivati na svetu.

Zadnji teden so dnevnik prišli kratko vest: "Jakob Karnatt, stanujoči 1144 W. 17. cesti je izvršil samomor s karbolno kislino. V njegovem žepu so našli dva pisma. Eno je bilo naslovljeno na gospo Nellie Burke, uradnico sodišča za mladoletne, drugo pa na njegovo osemnajstletno hčer Lujo. Samomorilec zapušča sedem otrok."

Vest je tako nedolžna, da bi nihče ne mislil, da se zanjo skriva strašna žaloigra delavske družine.

Samomorilec je bil skozi pet let bolan. Delal je, kolikor so mu dopuščale njegove od boleznih izpuščane moči. Vendar je šlo, dokler so bili drugi zdravi v družini. V avgustu je družino obiskala bolezen. Za vročino sta zboleli žena in starejša hči. Žena je umrla dne 23. avgusta, hči se je pa z smrtno borila v bolnišnici. V družini je odpadel zaslužek dveh, ki ni bil sicer velik, vendar so se z njim pokrivala najnujnejše življenjske potrebe. V družini je delal le še šestnajstletni fant, ki je zaslužil šest dolarjev na teden. Vsakemu človeku je jasno, da s šestimi dolarji na teden ne more živeti sedem ljudi. In zgodilo se je, kakor je moralo priti. Jakob Karnatt ni mogel plačati stanarine in zarubili so mu pohištvo. Zdej je bil na cesti s svojimi otroci, brez centa v žepu in pohištva. Zbolela je še druga hči, štiri otroke so mu vzeli proč, sam je pa dobil prenočišče v hlevu.

V pismu, katerega je pisal svoji hčeri, razumemo njegovo bolest:

"Bil sem pet let bolan in sem delal, kolikor sem mogel. Tvoja mati je umrla 23. avgusta. Stanarine nisem mogel plačati in vzeli so mi vse pohištvo. Ne morem prenesti, da mi vzamejo vse, kar sem po večletnem, trdem delu pridobil."

Meščanski časniki pravijo, da je izvršil samomor. Tudi mlinski porotniki so izrekli, da je samomor.

Mi pa pravimo, da je bil Jakob Karnatt umorjen.

Bil je bolan na neozdravljivi boleznih. Zgubil je svojo ženo, njegova starejša hči je bila na smrtni postelji. Štiri otroke so mu vzeli proč. Ipniki so mu vzeli pohištvo. Iskal je dela, pa ga ni dobil. Štiri tedne je spal po hlevih. Skušal je vzlic svoji boleznii še enkrat dobiti delo, pa ga ni dobil.

Nato si je priskrbel smrtonosno karbolovo kislino in jo izpil, da ni videl in občutil svojega gorja in svojce.

Jakob Karnatt je bil umorjen.

Umor je zakrivil današnji kapitalistični gospodarski sistem, ki peha delavce v neznošno bedo, da jim slednji življenje postane težko breme.

Proti takim strašnim družabnim razmeram je edini pripomoček, da se strogolavi kapitalistični gospodarski sistem. Dokler bo mo imeli v človeških družbi kapitalistični gospodarski sistem, lahko vsak dan delavce zaide v brezupen položaj, da išče mir za mejami človeškega življenja.

Gospodarski sistem, ki prisili delavce, da si sam vzame življenje, nima pravice, da obstoji.

— Revolva v ruski jetnišnici. V jetnišnici v Nerčinsk, v kateri so nastanjeni politični in drugi kaznjenci, je izbruhnila revolva. Ko je bil eden kaznjencev baže zaradi surovosti kaznovan najprej s karcerjem, nato pa tepen s šibami, so ostali jetniki proglasili gladovno stavko, kateri je sledilo več izvrženih in poskušanih samomorov. Od sedaj so se štirje usmrtili. Jetniki so se zastrupili s ciankaliem, ki so ga bili na skrivaj priskrbeli. Tudi v ostalih šestih jetnišnicah, nahajajočih se v mestu, so nastali nemiri, ker s kaznjenci zelo kruto postopajo. Podrobnosti še niso znane, ker je telegrafna zveza z Nerčinskom prekinjena.

Zvezdoznanstvo.

Meteoriti. K njima prištevamo meteorska kamenja utrinke in njim sorodne ognjene krogle. V zadnji dobi so v več slučajih s pomočjo opazovanja dognali, da imajo vsi trije svoj izvor v eništi nebeški prikazni, Danes vemo, da so meteoriti majhna v svetovnem prostoru krožeča telesa, ki zahtajajo svojo lastno pot okoli sonca. Njih hitrost je enaka hitrosti kometov in planetov in znaša po več milij v eni sekundi. Ako so v bližini zemlje, tedaj izgubijo na svoji hitrosti, s katero prihajajo iz svetovnega prostora, vsled zračnega protitaka. Pri tem se včasih segrejejo, da začne ali se pa spremene v zareč plin. V tem stanju jih vidimo kot hitro leteče utrinke, ki zasvetijo močno, prikazujejoč včasih jedro, katerega obdaja sopolica in puščaajo za seboj daljši ali manjši rep. Včasih je smer teh svetlih meteoritov taka, da lete le mimo zemlje in nadaljujejo svojo pot v prostoru. Kadar se pa približajo zemlji 15 do 20 km, tedaj razpočijo z gromom in padejo kot meteorsko kamenje na zemljo.

Že iz starega veka imamo poročila o kamenju, ki je padlo iz neba. Vendar pa niso znali razložit, kaj je padel na takšen način, se to zvrši. Črni kamen v Kabi, v svetišču Mohamedancev je meteorski kamen visoke starosti. Nekateri so zelo težki. Nordenskjöld je našel v Greenlandii meteorite, ki so vagali po 25.000, 10.000 in 5.000 kg.

V narodnem muzeju v Rio de Janeiro je meteorit, ki vaga 5.343 kg. Preiskava je dognala, da sestoje iz prvin, ki so v naši zemlji. Njih sestav je zelo različen. Po večji in manjši vsebini železa jih delijo v železometeorite in kamenometeorite. Navadno so prevlečeni s črno skorjo; znotraj so belkasti in prepreženi z finimi žilami. Navadno jih najdemo v zemlji in ne na nji. Velikanska hitrica, s katero padejo na zemljo, jih požene več čvrljev v zemljo. Še nekaj dni po paden so močno razgrteli.

Preje so ljudje mislili, da so meteoriti posledica vulkaničnih izbruhov na mesecu. Zvezdoslovci so pa preračunili, da tudi največja vulkanična sila na mesecu, ne bi mogla vroči telesa tako daleč, da bi prišel v dotiko s privlačno silo zemlje. Leta 1864 so v Livlandu videli pri belem dnevu začarati utrinke. Nekoliko kasneje je pa padel meteorski kamen na zemljo. Iz tega sledi, da sta obe prikazni v zvezi.

Pri utrinkih poznamo hipne, katere vidimo skozi celo leto, in časovne, od katerih poznamo dve skupini. Eno vidimo od 10. do 12. avgusta in prihaja iz Perseusa, reditega jih in imenujemo Persede, drugo pa od 12. do 13. novembra in prihaja iz Leonide. Ker prihajajo iz leva, pri obeh so našli pot, ki soglašajo s potjo dveh kometov.

Se neko čudno prikazen lahko opazujemo na nebeškem svodu v našem solnčnem sistemu in katero imenujemo "codiakalno luč". To je nedoločno svetlo žarenje, katerega vidimo včasih mladim po solnčnem vzvodu, ko je ugasnila večerna zarja, pa tudi v jeseni, ako je nebo jasno, pred jutranjim svitom. V južni Evropi, posebno v tropičnih deželah se prikaže codiakalna luč zelo določno.

Preiskave svetlobe s pomočjo spektroskopa in polariskopa so dognale, da je nazaj vržena solnčna svetloba. Mnjenja zvezdoslovcev glede te luči so različna. Leo Brenner, vodja zvezdarne na Malem Lošinju v Jadranskem morju, ki je codiakalno luč dobro študiral, trdi po svojem prepričanju, da je megle obroč, ki je okoli solnčnega ravnika in ki sega do Marsove poti.

Nepremišljenost. Nam se zdi, da so zvezde na jasnem nebu, kedar ne sije luna, brezštevne. Zamor pogledamo, žari nasproti kavor. Vseeno je pa število zvezd prostemu človeškemu očesu prikrito. Z daljnogledom se prepričamo, da nas je prosto oko varalo. Tem večji je daljnogled, ki ga rabimo za opazovanja, tolikor številnejše so zvezde na nebu. Vedno na novo se prikazujejo zvezde v neizmernem prostoru. Kakor smo razkrili naš solnčni sistem, ravno tako se lahko prepričamo o neizmerni množini nepremišljenosti, ki so v prostoru. Neki modrijan v starom veku je priporočil svojim učencem, naj se ne pečajo z brezuspešnimi študijami neba, katerega uganika ostane nerешena za človeštvo. Rekel jim je, da naj svoj čas porabijo za bolj koristne stvari. Mnogo teh uganok so do danes še rešili ljudje s pomočjo matematike, naravnih ved, novih iznajdb, fotografije in spektralne analize. Vsa današnja opazova-

nja nas po vodijo do spoznanja, da bo mnogo dela ostalo še za bodočo generacijo, in da so današnja razkritja še le začetek tega, kar bodo kasnejše generacije odkrile.

(Dalje prihod)

Razno.

* Marshal Field trgovska trdika, ki ima v Chicagu ogromno prodajalno, je zaprosila, da ji občinski svet da v najem prostor pod Washingtonovo ulico, ki je lastnina čikaških občanarjev.

Prostor je vreden po zadnili občinskega svetovaleca Uptelara, ki je edini glasoval proti, deset tisoč dolarjev na leto. Ali drugih enajst občinskih svetovalecev je glasovalo, da zadostuje, ako bogata trdika plača le \$3.400 na jemmne na leto.

Trdika Marshal Field je dobila nekaj zastoj.

Sveda, že bi kak delavec ali mali obrtnik zahteval od mestnih očetov nekaj zastoj, bi ga poslali v prislilno delavnico, da bi s pet desetimi centi na dan odslužil svojo predrznost, ali pa v norišnico.

Naivni ljudje pa vzle temu trdijo, da ni korupcija stalen gost v vseh postavodajnih zborih, v katerih imajo privrženci kapitalističnih strank večino. Nekateri ljudje ne bodo nikdar spregledali.

— Velika znanstvena ustanova na Francoskem. Gospa Jonglart je zapustila več nego pol milijona frankov v znanstvene svrhe. To je v Parizu ena največjih ustanov v zadnjih časih, od tega pol milijona frankov odpade 50.000 fr. na College de France, 95.000 frankov za naravoslovsko fakulteto Sorbone, in sicer večji del za zoološki laboratorij; ravno toliko za pariški muzej za naravoslovje, 50.000 frankov odpade na fakulteto za medicino, 70.000 frankov na šolo za višje študije. Vsota 150.000 fr. se ima razdeliti med geografično in antropološko družbo in med družbo za pospeševanja naravoslovja. In končno je 139.000 frankov določenih za razne znanstvene zavode in dobrotelne naprave.

— Nakupi sultana Mulej Hafida. Bivši maročanski sultan Mulej Hafid si je med svojim bivanjem na Francoskem nakupil najrazličnejše predmete, ki je hotel vse stlačiti v svoje stanovanje v nekem hotelu v Marseillu. Med kupljenimi predmeti so bile krave, punčke, fonografi, glasovirji itd., ki so reprezentirali celo skupno vrednost 300.000 frankov. Ta "prtljaga", ki jo jemlje v Tanger s seboj, tvori torvor več vagonov. Ekskulturan je bilo treba šele dopovedati, da je nemogoče vse to spraviti v njegove apartamente, nakar so krave, punčke, fonografe kakor tudi ostale potrebne in nepotrebne stvari transportirali s kolodvora direktno na ladjo. Mulej Hafid je bil nad tem zelo nejevoljen in se je, da bi to nevoljo pokazal, zaprl s svojim psičkom par dni v svoje sobane. Na zadnje je telefoniral Ben Ghabritu v Pariz, da bi mu potožil svoje zlo. Ko se je privrkat na tako veliko distanco lahko razgovoril in začul glas Ben Ghabrita, je bil Mulej Hafid iznenaden in zopet vzradošen.

— Proti vojnim hujskačem. Socialno-demokratska delavska stranka je priredila po vsem Bolgarskem velikanske ljudske shode. V enoglasno sprejetih resolucijah bolgarsko delavstvo naj-energičneje protestira proti vojnemu hujskanju buržvazije. Delavstvo naglašuje izrecno svojo solidarnost s proletarijatom vseh dežela, zahteva ohranitev miru med narodi in ustanovitve zvezne balkanske republike.

— Gozdni požari v Sibiriji. Pariška brzajavna agencija "Information" poroča o gozdnih požarih v Sibiriji: Strašen požar pustoši gozd ob transsibirski železnici na meji Azije in Evrope. Obseg požara je tak, da je promet ustavljen. Postaja Bazkaja je krogovržen obdana od plamenov in dvajset kmetov je že mrtvih. Francoski rudokopno podjetje blizu postaje Sisovhia je tako isto ogroženo. Tisoč delavcev se trudi, da ustavi napredovanje požara. Pragi na železniških tirih so na različnih mestih zgoreli in bi se pri pasiranju nekega vlaka dogodila kmalu katastrofa. Mehanik in kurjač bi so bila vsled gostega dima, ki je izhajal od požara, na lokomotivi kmalu zadušila.

— Bogata Francija. Kljub vsem skrbem in nemirnim položajem, kljub vsem zunanjim in notranjim problemom, kljub nego-

tovostim in izgubam, ki nastajajo v nekaterih delih Francoske vsled vednih stavk, kljub vedno naraščajočim davčnim bremenom, se bogatstvo Francoske vedno in vedno množi. Kapital se vedno veča in znamenja, ki se pojavljajo poleg tega dejstva,

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. listinu.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: Martin Potokar, 1625 S Centre Ave., Chicago
Podpredsednik: Jakob Miklavčič, Lock Box 3, Willock, Pa
Tajnik: Ivan Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago
Telephone Lawndale 4635

Blagajnik: Fr. Korč, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Zapisnikar: Feliks Namors, 1834 Ashland Ave., Chicago.

NADZORNI ODBOR:

Vineenc Canjkar, 1226 a. Tiffang Ave.
Frank Černé, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Lavoslav Zevnik, Neustadt Store, LaSalle, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Šarč, box 131, Evergreen Alta, Canada.
Valentin Stalič, 302 Pilot Butte Av., Rock Springs, Wyo.
Josip Bricej, box 342, Conemaugh, Pa.

UREDNIK GLASILA:

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1842 S. Ashland Av., Chicago, Ill.

Denar je pošiljati naravnost na blagajnika, pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora, preporne zadeve pa na predsednika porotnega odbora. Ivana Šarča, vse druge uradne stvari na gl. tajnika

že potovali na Nizozemsko ... Všechné svoje spomín! Ali ni vaših prijateljev v tujini, o katerih bi radi izvedeli novice?

— Ne, gospod! — je odgovoril Giles — odkar so širokoustnega Robina iz Drizanfa ustrelili pri obleganju Brila. Hudič naj vzame potepuha, ki ga je ustrelil. Vselejsega fanta ni bilo daleč okrog pri polnočnem pijančevanju. Zdal pa ne poznam vojaka in potnika, za katerega bi dal več kot prazno grahovo lupino!

— Pri sv. maši. To je čudo! To-liko hrabrih angleških sre je v tujini, vi pa nimate nobenega prijatelja in sorodnika med njimi.

— No, ako govorite o sorodnikih, potem imam pridaniča, ki nas je zapustil v zadnjem letu vlade kraljice Marije. Ali ta je izgubljen!

— Prijatelj, ne govorite tako, ako želite čase niste čuli nič o njem. Že iz marsikaterega divjega žrebeta je postal plemenit konj ... Kako mu je ime?

— Miha Lamburn, je odgovoril Giles, — sin moje sestre ... Spomin na ime in sorodništvo ni sladak.

— Miha Lamburn, — je ponovil tujec, kakor da bi nekaj iskal v svojih spomínih. — Pa ne sorodnik pogumnega viteza Mihe Lamburna, ki se je pri obleganju pri Venlu tako odlikoval, da mu je strogi Morie pred celo armado izrekel svojo zahvalo? Govorili so, da je Anglež nizkega rodu.

— To ni moj netjak, — je pripomnil Giles. — Za druge reči, kot uganjati neumnosti, ni imel toliko poguma kot jerebica.

— Ah, marsikateri postane pogumen še le na bojišču.

— Mogoče! Ali naš Miha je najbrž zgubil še srčnost, katero je imel.

— Miha Lamburn, katerega sem poznal, — je nadaljeval tujec, — je bil čeden fant ... Bil je vedno čedno oblečen in je rad gledal lepa dekleta.

— Naš Miha, — je odgovoril gostilničar, — je gledal kot pes, kateremu so odšepčali rep. Jopije je imel pa tak na sebi, da so zadnje čunje vzele slovo od njega.

— Ah, v vojni pride človek do dobre obleke, — je odgovoril gost.

— Naš Miha je bil bolj sposoben ukrasti jo pri starinarju, kadar je bil starinar daleč proč. Kar se pa tiče njegovih bistrilnih oči, je vedno gledal z njimi srebrne žlice. Četrta leta je bil pri meni za notarskega vajenca. Ako bi bil ostal še tri mesece z vsemi njegovimi dobrimi lastnostmi, z njegovo nesposobnostjo, poniznostjo in nepoštenostjo, tedaj bi bil lahko snel napis nad vratni, zaprl gostilno in izročil ključ hudiču.

— Vendar bi pa vas užalostilo, — je nadaljeval popotnik, — ako bi vam povedal, da je ubogi Miha padel na čelu polka pri naskoku na utrdbe pri Mastroitu?

— Užalostilo? ... To bi bila največješa vest zame, ker bi bil prepričan, da mu ne bo treba umreti na vislicah! Ne verjamem in dvomim, da bodo njegovi prijatelji umrli kedaj take častne smrti. — Prijel je za drugo čuško sekta. — Tedaj naj počiva v miru!

— Tiho, človek. Kdo vé, kakšno čast vam prinese še Miha Lamburn, katerega poznam in ljubim kot sebe. Ali ne poznate nobenega znamenja, po katerem bi se ga spoznal?

— Res, ne spominjam se družega, — je odgovoril Giles — kot da so mu v ramo vžgali vislice, ker je gospé Svortovi iz Hojdiča ukradel srebrno škodelico.

— Strie, vi lažete kot malopridnež, — je rekel gost in stegnil roko. — Moja rama je čista kot tvoja.

— Kaj Miha, moj fant ... Miha! — je viknil gostilničar. — Ali si res Miha? Ugenil sem že pred pol ure. Kdo drugi bi ne govoril toliko o tebi ... Ali Miha, če je tvoja rama čista, tedaj moraš priznati, da ti je krvnik Gudman Tong vtisnil iz dobrosrčnosti mrzlo železo.

— Strie tiho ... Dosti je burk. Hranite jih za svoj ol, da ne bo kislo. Pokazite, kakšen pozdrav imate za svojega netjaka, ki je osemnajst let blodi po svetu, ki je videl solnce vzhajati, kjer za haja, in je potoval tako daleč, da je vzhod postal zapad.

— Miha, dar vseh potnikov si prinesel s seboj. Saj vem, da smem izmed tih besedi verjeti le eno.

— Gospodje, ogledite si nevernega pagana! — je rekel Miha in se obrnil proti pričam, ki so bile navzoče pri tem dogodku in so poznale njegova malopridna dejanja iz za mladih let. — Ali je treba zakleti tolst kumorsko tele? ... Strie, ne prihajam od svinjskega karata. Tudi se ne brižam za vaš sprejem. Saj imam pri sebi, da me povsod lahko dobro sprejemo.

Pri teh besedah je pokazal precej rejen denarni mošnjiček, ki je napravil vtis na vsa družbo. Nekateri so tresli glave in šepetali. Drugi so se ga spominjali kot sošolca in rojaka. Nekateri so odšli in rekli Gilesu, ako hoče obdržati srečo, naj brezbožnega in malopridnega netjaka spodi iz hiše, preje ko je mogoče. Gosling je bil skoraj istega mnenja, ker ni vplival na poštenjaka denar, kar je bil pri njegovih sovratnikih zelo redek slučaj.

— Netjak Miha, — je pričel Giles, — vtakni mošnjiček v žep. Sin moje sestre ne bo dobil računa za večerjo in prenočišče. Dlje časa pa ne boš ostal tukaj, ker te vsi dobro poznajo.

— Strie, kar se tega tiče bom sebe vprašal za svet. Zdal bi rad tem gospodom ponudil požirek dobre kapljice, predno pojdejo spat, ker se ne sramujejo, da ponujajo natakarskega vajenca, Miha Lamburna. Ako hočete nositi za moj denar na mizo, je dobro, če pa ne ... tedaj je dve minuti hoda do gostilne "pri pristanu" ali "pri bobnu". Moji sosedje me bodo seveda spremlili.

— Ne boš Miha, — je odgovoril njegov stric. — Preteklo je osemnajst let in mogoče si se poboljšal. Oh taki uri ne boš zapustil moje hiše. Dobil boš vse, kar boš zahteval. Da bi le vedel, če si ta mošnjiček tako pošteno dobil, kot je napolnjen.

— Sosedje, ah ta neverniki! — je viknil Miha. — Neumnosti bo pisal svojem netjaku z dvojno kredo. Gospodje, kar se tiče denarja, sem bil tam, kjer raste!

Bilo ga je treba le pobirati. Človek, ki sem v novem svetu, v Eldoradu, kjer otroci kegljajo z diamanti, kjer deklice nosijo nakit iz rubinov, kjer so stročniki iz čistega zlata, tlak pa iz srebra.

— Pri moji veri, — je rekel Lavrencij Goldtred, mladi trgovec z mešanim blagom v Abingdonu, — to bi bilo obrežje za trgovino. Tam bi nesli lep denar moji trakovi, pajčolanse vrvice in šali, tam ... kjer je denarja v izobilju!

— Ah, neizmeren dobiček, — je odgovoril Lamburn, — posebno, če bi svoje blago ponujal na prodaj mlad, lep kramar, kajti ženske v tej deželi ljubijo gladke, mlečnate in rdeče lica bolj kot svoja, ki so opaljena od sonca.

— Da bi le mogel tje, — se je režal kramar.

— To lahko storiš, ako si tisti podjeten fant, ki mi je pomagal oplentiti vrt opata ... To je majhna alchimistična umetnost spreminiti tvojo hišo in zemljišče v veljaven denar, s katerim lahko kupiš ladjo z jadri, takoležni in vsem drugim potrebnim. Potem boš pa naložil svoje blago na ladjo, na katero boš postavil še petdeset vrlih fantov in mene kot poveljnika. Razpel boš jadra in ... hura! ... odjadrali bomo proti novemu svetu.

— Ti mu dajš navodila, kako naj zlato spremeni v vinarje, svoje platno v sukanec. Ej, netjak, tako ne gre! — se je vmešal Giles.

— Sosed Goldtred, bodite pametni. Ne poskušajte morja, ker ima velik želez. Skladišče tvojega očeta lahko prenese še marsikateri sunek vzle punicam in kartam, predno boš prišel v ubožnico. Morje je mnogožer, ki lahko vse bogatstvo, kar ga je v ulici Lombardov, požre za zajuterk, kakor da bi bilo mehko kuhano jajce in kozarec vina. Kar se pa tiče Edo-rada mojega netjaka, ga je našel v žepih takih tepcev, kot ste vi ... Miha, nikar naj te ne boče v nos. Večerjaj z veseljem, h kateri vabim vsakega, katero sem priredil na čast Mihi, ki se je vrnil iz tujine ... ker upam, da je s seboj prinesel novega Adama. Netjak! Podoben si moji sestri, kakor jajce jaju.

— Pa ne staremu Benediktu, — je rekel kramar in se režal. — Miha, ali se spominjaš, kaj si rekel staremu učitelju, ko je hotel, da bi plesala šiba po tebi, ker si svojemu očetu ukradel berglje? To je pametno dete, ki pozna svojega očeta, si rekel. Zdal se je pa dr. Birdman smejal, da so mu stopile solze v oči, in to te je rešilo.

Dalje prihodnjič.

— Gimnastika dihanja za otroke. Holandski zdravnik dr. Dotmar je iznašel originalno metodo dihanja za otroke, ki morajo iz zdravstvenih ozirov delati vaje v dihanju. Vsakemu otroku je dal skledico z milnico in cvetko ter jim naročil, da naj spuščajo kolikor mogoče velike mehurje. Pri tem so bila okna odprta, da je prihajal v sobo svež zrak. Novi način se je izborna obnesel, otroci so veliko globokoje dihal. Trikrat na teden je navajal zdravnik otroke k takemu dihanju. Združili so otrokom priljubljeno igro s kornišnim in žel najprej uspehe.

Družba treznosti.

Anton Čehov.

Na dan 1. septembra vsakega leta zavladala na posestvu vdove Ljubice Petrovne nenavadno gibanje. Ta dan se bere maša zadušnica, kateri sledi Te Deum za rajnega soproga graščakinja. Trifona Lewovija Savsajtova, ki je bil plemski okrožni maršal. Vse okrožje se udeležilo te slovesnosti: sedanjí plemski okrožni maršal Marfutkin, predsednik zemstva Potraškov, mirovna sodnika obeh okrajev okrožni sodnik Krinolinov, okrožni zdravnik Dvorjagin, ki vedno diši po jodoformu, vsi graščaki i. t. d. približno petdeset oseb.

Točno ob dvanajstih vstopijo gostje s svečanimi obrazi v dvorano. Tla pokrivajo preproge, ki pritajajo vsak korak, ali vzle temu upliva resnobna svečanega dejanja tako na nje, da hodijo instinktivno po prstih in balansirajo pri hoji z rokami. V dvorani je že vse pripravljeno. Oče Jevmenij, majhen starček z visokim, vijolčastim pokrivalom, se oblači v črno duhovniško obleko. Diakon Konkordijev, rdeč kakor kuhar in že v ornatu, lista tiho po molitveniku, v katerem je liturgični del službe božje in devlje papirne proge kot znamenja med liste. Ob vratih k predsobi piha cerkvenik Luka v kadilnico, da ima kar izbuljene oči. Dvorano napolnjujejo polagoma modrikasti, prozorni oblaki kadila. Ljudski učitelj Gelikonski, mlad mož, ki ima novo, žakljno podobno suknjo in velike pege na preplazenem obrazu, podaja gostem na srebrnem krožniku voščene sveče. V ospredju je mizica, na kateri stoji predpisana riževa jed. Ob mizici stoji gospodinja Ljubica Petrovna, ki že vnaprej pritiska robec k obrazu. Vseenočrog tiskani, redkokdaj jo pretrgajo vzdihi. Obrazi navzočih so zategnjeni, svečanostni ...

Kadilnice se prične. Iz kadilnice se vzdiguje modrikasti dim in se poigrava s solčnim žarkom, ki pada posebno v dvorano, prizgane luči rahlo prasketajo. Petje je v začetku trdo in vsiljivo. Ko pa se peve prilagode akustičnim razmeram dvorane, postane harmonično tiho ... Vsi motivi so melanholični, bridki. Gostje postajajo žalostni in zamišljeni. V njihovih glavah se porajajo misli, kako kratko je človeško življenje, kako mirljivo je vse pozemsko ... Spominjamo se ranjega Savsajtova. Bil je krepak, rdečelicev mož, ki je izpraznil steklenico šampanjca v enem dušku. Ko zapoje: "V blagem miru z vsemi svetniki ... in zaslajšijo ihtenje gospodnje, tedaj stopicajo gostje z ene noge na drugo, in tesnoba jim lega v dušo. Nekateri, ki bi radi občutili, začutijo neko ščegotanje v grlu in očeh. Plemski okrožni maršal Marfutkin, ki bi rad zatre la neprijetni občutek, se nagne k okrožnemu sodniku in mu šepče na uho:

"Včeraj sem bil pri Ivanu Fedoroviču. 12 rubljev je zaigral. Olga Andrejevna je bila zaradi tega tako razkačena, da ji je padel umetni zob iz ust ..."

Peve zapoje "Večni spomin ... Gelikonski je spoštljivo pobiral luči, maša zadušnica je končana. Eno minuto se sliši pritaženo šepetanje, duhovnik menja medtem obleko. Prične se Te Deum. Po Te Deumu, ko oče Jevmenij slači mašno obleko, si drgnejo gostje roke in pokakšujejo, gospodinja pripoveduje, kako blag je bil ranji Trifon Lwovič.

"Prosimo gospodje, k zajutrknu," tako sklene v vzdih svoje pripovedovanje.

Gostje gredo v jedilnico. Pri tem se trudijo, da bi ne suvali drug drugega, in ne stopali z nogami ... V jedilnici je pripravljen zajtrk, ki je tako obilen, da čuti diakon Konkordijev pri pogledu nanj vselej dolžnost, da razprostre roke, začudeno zraje z glavo in izreče:

"Naravnost nadzemska! To, oče Jevmenij ni jed za ljudi, ampak dar bogovom."

Zajtrk je v resnici izbran. Na mizi stoji vse, kar premore flora in favna. "Nadzemska" je le eno: na mizi stoji vse ... razen alkoholnih pijač. Ljubica Petrovna je storišla zaobljubo, da ne bo trpela v svoji hiši ne kart, ne alkohola, dve reči, ki sta uničili njenega moža. Na mizi stoji le steklenica z oljem in kisom, naravnost v zasmeh in kazen gostom, ki so vsi, brez izjeme, veliki pivci.

"Poslušajte se, gospodje!" vabi vdova. "Ali oprostite morate: žganja se pri meni ne dobi."

Gostje stopijo k mizi. Nekako neodločno se lotijo paštete. Ali jed jim nič prav ne diši. Apatično, leno zabadajo vilice, režejo,

grizejo ... Očividno je, da nekaj manjka.

"Tak občutek imam, kakor bi bil nekaj izgubil," šepče mirovni sodnik svojemu tovarišu. Ravno tak občutek, kakor sem ga imel takrat, ko je pobegnila moja žena z inženirjem ... Ne morem jesti!"

Marfutkin išče po vseh žepih robeč, preden začne jesti.

"Oh, gotovo je robeč v kožuhu! Jaz ga pa iščem tukaj ..." tako se spomni glasno in gre v predsobo, kjer vise kožuhi.

Ko se vrne, se mu svetijo oči: sea in z največjim apetitom se loti paštete.

"Fatalno, kaj jesti s suhim grlom," šepče očetu Jevmeniju. "Pojd, očka, v predsobo. V mojem kožuhu boš našel steklenico ... A ravnanj previdno, da ne pade steklenica na tla!"

Hipno se spomni oče Jevmenij, da mora cerkveniku nekaj naročiti in gre urno v predsobo.

"Dve besedi očka!" in Dvorjagin hiti za njim.

"Gospodje, kakšen kožuh sem kupil!" se baha Hrumov. "Vreden je 1000 rubljev, a dobil sem ga — še verjeti mi ne boste — za 250 ..."

Oh vsakem drugem času bi bilo gostom popolnoma vseno, koliko je Hrumov dal za kožuh. Ali danes so drug drugega prekašali s klci začudenja in niso hoteli verjeti. Končno gredo vsi v predsobo, da si ogledajo kožuh. Ogledujejo ga toliko časa, dokler ne odnese zdravnikov sluga Fedor pet praznih steklenic iz predsobe.

Ko servirajo kuhanega jesetra, se spomni Marfutkin, da je pozabil v sanah smotke, ter gre v hlev. Da bi se ne dolgočasil, gre še diakon z njim, ki hoče pogledati, kaj delajo njegovi konji ...

Zvečer sedi Ljubica Petrovna v svojem kabinetu in piše prijateljici v Peterburg:

"Kakor druga leta je bila tudi letos maša zadušnica za ranjega moža. Vsi sosedje so prišli. Ti ljudje so preprosti, neotesani — ali dobra in blaga sreča imajo kakor angeli. Pogostila sem jih sitajno, seveda kakor prejšnja leta brez alkohola. Odkar je moj Trifon umrl na poslednjih svoje nezumnosti, sem se zaobljubila, da se 'hojujem zoper alkohol vedno in povsod, da na ta način grehe umrlega popravim. Oče Jevmenij je ves očaran od mojega sklepa in mi pomaga z besedo in dejanjem. Oh, ko bi vedela, kako me ljubi, ti moji medvedi! Okrožni maršal plemstva Marfutkin se je sklonil po zajtrku če zmogo roko, dolgo je pritiskal k ustnicam in pričel jokati, zraven je kaj komično tresel z glavo: mnogo čustva, a nobenih besedi! Oče Jevmenij, ta čudoviti starec, je sedel k meni in šepetal kakor otrok, gledal me je z zasolnimi očmi. Njegovih besed nisem razumela, a njegovo odkritosrčno čustvo razumem popolnoma. Okrožni sodnik, ki je tako lep mož, in o katerem sem ti že večkrat pisala, je klečal pred menoj in hotel deklarirati verze, ki jih je napravil sam (on je naš pesnik), a to je bilo čez njegove moči: velikan je dobil brez histeričnih napad ..."

Žal, slovesnost se ni dovršila brez neprijetnosti. Predsednik kolegija mirovni sodnikov, Alilkin, apoplektičen možak, je hipno zbolel in je ležal dve uri nezavesten na divanu. Polivali smo ga z mrzlo vodo, da se je prebudil. Sreča še, da je bil navzoč dr. Dvorjagin. Prinesel je iz svoje lekarne steklenico konjaka, ki jo je bolnik zavedel, da so ga lahko prenesli domov ..."

* V Reed Deer okraju v zapadni Kanadi so našli ostanke dveh predpotopnih živali. Okostnjaki vagajo 10 ton in jih bodo poslali v "Victoria Memorial" muzej. Eden je dinosaurus s kljunom in vaga 6000 funtov, dolg je pa 35 čevljev.

* V Lake Charles, La. je pričela obravnava proti delavcem, ki so člani unije lesnih delavcev. Obtoženi so umora. Sodnik Hunter je izjavil, da detektiv, ki so zaposleni pri višjem kapitalističnem volunu Burnsu, obdelavajo porotnike, da bi obsodili delavce.

Mi smo že enkrat poročali, da so najeti vbičalci in beriči z orožjem napadli štrajkajoče in mirno zborujoče delavce pri Grabowu. Izstrelili so nanje salvo za salvo. Ko so videli delavce, da se valjajo štirje njih tovarišev v krvi in smrtnem boju na tleh, so zgrabili za orožje, ker drugače bi najeti morile pomorili vse. Bila je navadna samobodramba, pri katerih je bil eden pretepačev ustrelen.

Ker je v kapitalistični družbi pravica za vse "enaka", so danes obtoženi delavci, ker so branili svoje življenje pred morilci, najeti morilec so pa tožitelji.

Račun med jednoto in društvi
vplačila od 1. do 30. septembra 1912.

1.	\$	134.25		
2.				
3.		61.25		
4.		99.00		
5.		441.00	200.00	200.00
6.		134.75		
7.		62.75		
8.		68.55		
9.		87.75		
10.		193.75		
11.		95.25		
12.		90.00		
13.		140.00		
14.		169.85		
15.		194.75		
16.		—		
17.		127.58		
18.		197.75		
19.		147.50		
20.		130.00		
21.		56.50		
22.		60.00		
23.		56.75		
24.		96.25		
25.		53.75		
26.		67.00		
27.		47.50		
28.		46.25		
29.		92.50		
30.		115.25		
31.		40.00		
32.		26.25		
33.		—		
34.		29.00		
35.		—		
36.		62.75		
37.		62.35		
38.		72.10		
39.		19.50		
40.		—		
41.		29.00		
42.		62.75		
43.		62.35		
44.		72.10		
45.		19.50		
46.		29.00		
47.		86.80		
48.		—		
49.		55.00		
50.		70.25		
51.		—		
52.		—		
53.		33.75		
54.		45.00		
55.		38.00		
56.		144.86		
57.		23.75		
58.		48.00		
59.		45.25		
60.		76.25		
61.		140.50		
62.		11.25		
63.		9.75		
64.		129.25		
65.		10.25		
66.		35.00		
67.		—		
68.		127.80		
69.		—		
70.		34.00		
71.		136.75		
72.		—		
73.		31.25		
74.		33.75		
75.		71.75		
76.		63.75		
77.		70.00		
78.		70.50		
79.		76.29		
80.		45.25		
81.		78.90		
82.		136.75		
83.		—		
84.		—		
85.		18.75		
86.		53.75		
87.		33.75		
88.		58.75		
89.		101.00		
90.		89.25		
91.		9.00		
92.		—		
93.		30.00		
94.		42.75		
95.		40.00		
96.		48.70		
97.		25.25		
98.		76.25		
99.		101.25		
100.		71.20		
101.		39.98		
102.		144.25		
103.		61.25		
104.		47.75		
105.		23.75		
106.		70.50		
107.		63.25		
108.		30.00		
109.		37.75		
110.		43.50		
111.		53.75		
112.		63.00		
113.		—		
114.		38.75		
115.		—		
116.		42.50		
117.		143.60		
118.		28.75		
119.		86.35		
120.		46.20		
121.		46.75		
122.		62.50		
123.		—		
124.		36.25		
125.		—		
126.		—		
127.		5.25		
128.		100.25		
129.		51.25		
130.		111.75		
131.		60.00		
132.		66.25		
133.		58.00		
134.		59.00		
135.		31.25		
136.		52.75		
137.		83.95		
138.		30.00		
139.		20.00		
140.		21.25		
141.		57.50		
142.		24.25		
143.		36.25		
144.		14.00		
145.		55.50		
146.		13.75		
147.		22.50		
148.		15.00		
149.		12.50		
150.		33.75		
151.		6.25		
152.		25.00		
153.		45.00		
154.		—		
155.		30.00		
156.		21.25		
157.		22.50		
158.		23.75		
159.		37.25		
160.		43.25		
161.		54.70		
162.		48.75		
163.		26.25		
164.		20.50		
165.		26.25		
166.		17.75		
167.		—		
168.		24.75		
169.		16.25		
170.		33.00		
171.		51.00		
172.		12.50		
173.		15.35		
174.		—		
175.		19.50		
176.		16.25		
177.		—		
178.		35.00		
179.		31.50		
180.		—		

IVANHOE.

Roman. Spisal Walter Scott
Poslovenil J. Z.

"Jaz naj bi bil gost v hiši, v kateri sem bil vladar? Nikdar! Kapani zapoje psalm: Quare fremuerunt gentes? — Pridite, vitezi, oprede in pristati sv. templarskega reda, združite se okoli praporja Beau-saint!"

Govoril je veličastno kot kralj in znova navdušil svoje bratce. Drenjali so se okoli njega, kakor ovce krog ovčarskega psa, kedar slišijo tuljenje volka. Vendar pa ni bilo opaziti pri njih boječnosti te črede, marveč sta iz njih oči žvigala trmoglavo in sovraštvo. Tvorili so dolge vrste, v kateri je bilo določeno ločiti bele plašče vitezev od temnih oblek novincev kot beli rob od črnega hudournega oblaka.

Rihard, ki je ljubil nevarnost, je jeznil počasi ob tem krdelu nezadovoljnih vitezev in rekel: "No, gospodje! Ali ni med tolikimi hrabriimi vitezi nobenega, ki bi se upal zlomiti sulico z Rihardom?"

"Templarski bratje," je odgovoril veliki mojster, ki je jahal na čelu čete, "se ne bojujejo radi povratnih reči in na umazano izzivanje. — Rihard, s teboj ne bo noben templar v moji navzočnosti križal sulice. Papež in vsi evropski knezi naj sodijo o najinem sporu."

Po teh besedah je dal znamenje za odhod in odhajal je počasi s svojim spremstvom.

Rebeka ni slišala nič o zadnjih dogodkih. Ležala je vsled hitro spreminjajočih dogodkov omanjena v naročju svojega očeta. Beseda očeta jo je takoj pozvala k zavesti.

"Pojdi z menoj, moja hči," je spregovoril Izak, "moj novo najdeni zaklad. — Vrgla se bodeva pred dobrim mladeničem na tla."

"Ne, ne," je hitela Rebeka. "Ne smem se drzniti v tem trenutku govoriti z njim. — Ah, ne smem izreči več. — Ljubi oče, ta strašni kraj morava zapustiti takoj."

"Ali hči," je ugovarjal Izak, "mar naj tako nehvaležno zapustiva njega, ki je svoje življenje zastavil zate? Tako nehvaležno?"

"Nisem nehvaležna. — Ah, nisem! Zavedam se, kaj je storil zame. Ali ljubi oče, sedaj ne morem govoriti z njim!"

"Ali osteli naju bodo, da sva nehvaležna kot dva zanikerna psa —"

"Ljubi oči, ali ne vidiš, da je kralj navzoč —"

"Moja pametna Rebeka govoriš golo resnico. — Pojdiva proč odtod, pojdiva hitro!"

Peljal jo je z vežbiščica v hišo rabija Natana. Ivanhoe se je približal grofu Eseknu, ki mu je razložil, kako je s svojim spremstvom in kraljem Rihardom prišel sem.

"S svojimi ljudmi sem šel proti Yorku," je pripovedoval nadalje, ko sem srečal kralja, ki je kot pravi potujoči vitez dirjal sem, da s svojo roko konča žudezni dogodek templarja in židinj. Pri družil sem se njemu, da prisostvujem boju."

"Kakšna poročila pa prinašate iz Yorka?" je vprašal Ivanhoe. Ali se nam bodo postavili puntarji tam v bran?"

"Ravnatoko kot decemberski sneg solnce v juliju," je rekel grof. "Bežijo na vse strani. To vest nam je sporočil Ivan!"

"Predzren izdajalec!" je viknil Vilfred. "Rihard ga je dal prijeti!"

"Ah, kaj še! Sprejel ga je prijazno, kakor da bi se šela po veseljem lovu. Potem je pokazal name in moje vojske in rekel: Brat, moji smrekljivci so razkačeni. Najboljše je, da greš k materi in tam ostaneš, da se duhovno poležejo."

"Ali ni tako, kakor da bi ta dobi knez priporočilo novo izdajstvo," je pripomnil Ivanhoe.

"Res je tako," je odgovoril grof. "Ravnatoko kot izziva človek smrt, ki z nezacepljenimi rana mi hiti v nov boji!"

"Odpustite grof," je rekel Vilfred. "Stavil sem v nevarnost le svoje življenje, Rihard pa dobro vse države."

"Tisti, ki so ne brigajo za svoje dobro," je odgovoril grof, "se redkokdaj brigajo za dobro drugih. — Vrniva se v grad. Rihard hoče soditi nekatere nižje zarotnike, dasiravno je glavi zarote odpustil."

Iz zgodovinske kronike one dobe razvidimo, da je izmed zarotnikov ubežal Moric de Bracy v Francijo in sprejel službo pri kralju Filipu. Albert in Filip Malvoizin sta plačala svoj prestopok z življenjem. Duša zarote, Valde-mar Fitzurze je moral le v prognanstvo, Ivanu, za katerega so

delali zarotniki, pa dobrosrčni brat ni delal niti očitkov.

Usodo bratov Malvoizin ni nihče obžaloval, ker sta smrtno kazen zaslužila radi izmuzgavanja in trpinčenja drugih ljudi.

Po dogodkih v templarskem samostanu je Rihard kmalu poklical na dvor Cedrika Saksoneca.

Cedrik je proklinjal in se je jezil, ko je dobil povabilo, vendar pa ni odpovedal pokorščine. Prihod Riharda je v njem ugasnil zadnjo iskrico upanja, da bi se kedaj saksonska dinastija zasedla prestol. Dasiravno so bili izgledi ob času državljanskih homatiij veliki, vendar se ni dalo pod vlado Riharda nič podvzeti, ki je bil vsled svoje bojne slave in osebnih čednosti obče priljubljen, dasiravno je bila včasih njegova uprava zanemarljiva, despotična ali pa premila.

Pa tudi Cedrik je razumel, da je njegov načrt šel za vedno po vodi, ker sta gospica Rovena in Atelstan nasprotovala zakonski zvezi.

Kaj takega seveda ni pričakoval. Še sedaj ni mogel umeti, kako je mogoče, da se dva Saksoneca iz kraljeve krvi iz osebnih vzrokov branita stopiti v zakon, ki je bil v dobro naroda potreben. Rovena je večkrat javno povedala, da ji Atelstan ni všeč. Zdaj je pa Atelstan tudi odstopil od snubitve.

Proti takim težkočam je morala odnehati Cedriku prirojena trmoglavost. Ko je hotel še enkrat pregovoriti Atelstana, da bi zasnubil Roveno, je pa našel zadnjega potomca kraljeve krvi v boju z duhovščino.

Svojemu maščevanju je zadoštil na ta način, da je na prigovor svoje matere, ki je bila naklonjena duhovščini, kot je navadno večina žensk, zapri opata in vse menihe za tri dni v ječo ob kruhu in vodi.

Opat mu je grozil s prokletstvom in opisoval želodčne bolečine, ki jih je trpel s svojimi brati. S tem prepričom so bili možgani Atelstana tako napolnjeni, ko je prišel Cedrik k njemu, da ni mogel misliti na drugo.

Ko je pa Cedrik spregovoril ime gospice Rovene, je Atelstan dvignil čašo in pil na poroko Rovene in bratrance Vilfreda. Cedrikova stvar je bila izgubljena, ker je bil Atelstan, kot je večkrat dejal Vamba po saksonski prislovičci, "petelin, ki se noče bojevati."

Ljubeca dvojica je morala poleg Cedrikove trmoglavosti premagati tudi njegovo nenaklonjevolnost napram saksonski dinastiji. Trmoglavost se je kmalu umaknila, ker ga je Rovena z ljubkimi besedami kmalu pridobila zase. Poleg je bil tudi ponosen na svojega slavnega sina, ki se je imel zvezati z rodom Alfreda.

Njegova nenaklonjenost napram normanskim dinastiji je bila tudi izpodkopana. Uvidel je, da je nemogoče rešiti Anglijo nove dinastije, kar prav rado rodi lojalnost do vladajočega kralja. Pa tudi ljubeznivost kralja ga je tako omanila, da je po sedem dnevnem bivanju na dvoru dovolil zvezo varovanke Rovene s svojim sinom Vilfredom.

Poroka našega junaka se je vršila v najuglednejši cerkvi v Yorku. Kralj je bil pri poroki navzoč in čisti, katere je izkazoval ponižanim Saksonecem, so jim dajale mnogo več upa, da dosežejo zopet svoje pravice, kakor pa državljanska vojna z dvomljivim izidom.

Tudi cerkev je razvila pri svečanosti tak sijaj, kakršnega razume le Rim, da nčinkuje.

Gurt je sledil svojemu mladem gospodu v krasni opravi oprede, pa tudi plemeniti Vamba z novimi srebrnimi kragulji na svoji čepici ni manjkal v sprevodu. Delila sta nevarnosti Vilfreda, zato sta sedaj uživala njegovo srečo.

Poleg domačih so prisostvovali slavnosti saksonski in normanski plemiči, da je bila nekakšna slavnost za sporazum obeh sovražnih rodov.

Cedrik je doživel, kako sta se oba rodova izšla drug v drugega, ko sta oba naroda pričela intimnejše občevati med seboj in se želiti drug med drugim. Kmalu so izginili zadnji sledovi sovraštva.

Še le pod vlado Edwarda III. so pričeli v Londonu govoriti mešani jezik, kateremu pravimo, da je angleški.

Drugi dan po svatbi je Elgita naznanila svoji gospodnji Roveni, da želi z njo govoriti deklet brez priči, ki ima obraz zavrt v gost pajčalon. Rovena je ukazala uvesti neznanke, zaeno je pa odslavlila druge dame.

Dolg pajčalon, ki je obvijal neznanke, ni mogel prikriti njene lepe in krasne rasti. Njeno obnašanje je bilo spodobno, pa vendar brez strahu in vsiljevanja.

Rovena je vedno vpoštevala pravice in čustva družih. Zaprošila je

tujko, naj sede. Ali kako je ostrinela, ko je neznanka padla pred njo na kolena in je hotela poljubiti rob njene obleke.

"Kaj pa vam je?" je vprašala mlada in osumljena žena. "Zakaj mi izkazuje tako spoštovanje?"

"Ker lahko le vam, gospo pl. Ivanhoe plačam dolg, katerega dolgujem Vilfredu pl. Ivanhoe!" je rekla Rebeka dostojno. "Nesrečna židinja sem, za katero je vaš soprog pri božji sodbi na templarskem vježbališču vgal svoje življenje!"

"Dekle," je odgovorila Rovena. "Moj soprog je omenjenega dne le vrnil, za kar se je imel zahvaliti tvoji dobroti in milosrčnosti. Govori, ali ti lahko pomagam?"

"Ne!" je odgovorila Rebeka mirno. "Le prosim vas, da mi sporočite moje zahvalo in moj pozdrav za slovo."

"Ali boš zapustila Anglijo?"

"Da, gospa, še predno se bo menjal mesec. Moj oče ima brata, ki je pri Boabdilu, kralju v Granadi v visoki milosti. Tje pojdeva, da zadobiva mir in varstvo proti vplačilu denarja za varstvo, katerega molitni zahtevajo od našega ljudstva."

"Ali nimate enakega varstva v Angliji?" je vprašala Rovena.

"Moj soprog je v milosti pri kralju, kralj je pa pravičen in dobrosrčen."

"Gospa o tem ne dvomim. Ali angleško ljudstvo je divje in krvičejno. To ni varen in srečen kraj za naše ljudstvo. Efraim je boječ golob — Izahar pa podjarmljen suženj. V deželi, ki je polna vojne in krvi, katero obdajajo sovražni sosed in je razkosana radi notranjih sporov, ne more Izrael upati, da bo našel mir na svojem potovanju."

"Ali dekle, tebi se ni treba bati nič. Ženi, ki je čuvala ob bolniški postelji mojega Vilfreda, se ni treba bati nič na Angleškem, ker bodo Saksonec in Normani tekmovali med seboj, kdo ji bo izkazal več časti."

"Vaše besede so dobre," je odgovorila Rebeka, "vaši nameni pa še boljši. Ali med nami leži prepad katerega nam prepoveduje premostiti vera. Srečno! Pa vendar mi dovolite še eno prošnjo. Pajčalon zakriva vaš obraz. Odprite in pokažite mi ga, ker ga obdružuje ves svet."

"Vi komaj to zaslužite. Vendar bom to storila in pričakujem, da mi tudi vi pokažete svoj obraz."

Po teh besedah je snela pajčalon in preko obraza se je razlila krasna sramotica, ki se je kmalu umaknila lepi rdečici. Tudi kri Rebeka je zavalovala v lice, — ali čustvo je kmalu izginilo.

"Gospa," je rekla Rebeka. "Vaše poteze bodo trdno ostale v mojem spominu. V njih sta ponižnost in dobroti. Pa kdo naj zameri iz prahu rojenemu, ako je tem krasnim potezam prišenešana malo posvetnega ponosa, da ne more zatajiti svojega rojstva? — Bog naj blagoslovi vas — gospo, ki je združena z mojim velikičnim rešiteljem —"

Nehala je hipno in solze so ji zalile oči, katere je hitela otirati. Nakrat je rekla: "Nič ni, nič gose. Moje sree se strese, če se spominjam na Torquillston in na vežbališče templarjev! — Srečno! Še eno prošnjo imam! Sprejmite to-le skrinjico —"

Ko je Rovena odprla s srebrom kovano skrinjico, je ugledala bisernico velikanske vrednosti.

"Tega ne morem sprejeti," je odgovorila hitro. "Predragocena je —"

"Gospa obdžite bisernico, ki pristaja vašemu stanu in bogatstvu. Zame nima nobene vrednosti. Nosiha le bom nikdar biserov"

"Torej si nesrečna!" je viknila Rovena, katero je osupnil njen glas. "Ah, tedaj ostani pri nas. Modri ljudje te bodo podučili o resnicah naše vere in jaz bom postala tvoja sestra."

"Nemogoče gospa," je odgovorila Rebeka mirno in ponižno. "Vere svojih očetov ne morem menjati kot obleko, ki ni za drugo podnebeje. Tudi nesrečna nočem biti. On, kateremu bom posvetila svojo bodočnost, me bo tolažil, dokler bom ostala zvesta njegovi volji."

"Ali imate tudi samostane, kamor lahko odidete?" je vprašala Rovena.

"Nimamo jih gospa! Ali že od Abrahamove dobe so živele med nami ženske, ki so svoje delo posvetile Bogu, svoje posvetno delo tolažbi nesrečnih, ozdravljenju bolnih in olajšavi vsake nesreče in bede. Med te bo štela tudi Rebeka. Povejte to vašemu soprogu, ako bo uprašal po usodi dekleta, kateri je rešil življenje!"

Glas Rebeka se je tresel in njen žalosten glas je izdal več, kakor je bilo všeč. Zato je hitela s slovesom."

"Srečno! je rekla hitro. "Naj

vaju oni, ki je vstvaril kristjane in žide, obdari z blagoslovom."

Hitela je iz sobe kot prikazen. Lepa Saksoneka je povedala dogodek svojemu soprogu, ki je nanj napravil velik vtis. Živela sta dolgo srečno in v veselju, ker ju je vezala ljubezen iz mladosti, ki je postajala tem tesnejša, kolikor bolj so se gromadile težkoče, ki so ovirale njihovo zvezo.

Pa vendar se lahko dvomi, če ni spomin na krasno židinjko večkrat oživel v njem, kot bi bilo Roveni všeč, ako bi vedela zato.

Ivanhoe se je odlikoval v službi Riharda, za kar je prejel večkrat priznanje. Dosegel bi bil najvišje časti, da ni Riharda zadelo prežgodnja in junaška smrt pred gradom Chaluz pri Limogesu.

Verski blaznež streljal na Roosevelta.

Dne 14. oktobra je neki Ivan Schrank, rodom Nemec, doma 370 E. 10th St. v New Yorku streljal na Roosevelta, predsedniškega kandidata progresivne stranke, ko je v Milwaukee zapustil hotel in bil na potu v auditorij.

Roosevelt je bil zadet. Vzlic temu je zaprosil svoje spremljevalce, naj pripeljejo napadalec k njemu. Vprašal ga je, zakaj je streljal nanj. Schrank, kot strahopeten in zavraten napadalec je povesil oči v tla in molčal.

Roosevelt je po tem dogodku segel na levo stran pod jopič in se odpeljal v auditorij, kjer je vzlic rani govoril nad eno uro.

Takoj po prvem strelu so zgrabili napadalec in ljudstvo bi ga bilo linčalo, da ga niso varovali policijci pred ljudsko jezo.

Napadalec je izjavil na policijski postaji, da je treba ustreliti vsakega, ki hoče postati tretji predsednik Zdr. držav.

"Dne 15. septembra 1912. ob poldveh zjutraj. Videl sem v sanjah sedeti predsednika McKinleya in v meniški obleki sem spoznal Teodorja Roosevelta. Slabi predsednik je rekel: To je moj morilec, maščuj mojo smrt."

"Dne 12. septembra 1912, ob pol dveh zjutraj. Mejem ko pišem neko pesen, me potrkva nekdo po rami in pravi: Ne dovoli, da bi morilec predsednika sedel na predsedniški stol. Maščuj mojo smrt. Prav določno sem spoznal McKinleya. Pred vsemagogočnim Bogom prisrežem, da je resnica, kar pišem."

Neka druga beležka se glasi: "Odkar se je Japonska povzdignila za največjo državo na svetu, dasi se drži 2000 let starih tradicij, kar je general Nogi tako plemenito dokazal, je dolžnost Zdr. držav, da se zoperstavi tretjemu terminu. Vsakega kandidata za tretji termin naj se smatra za izdajalca, in vsakega državljanca naj bo pravica in dolžnost odstraniti kandidata za tretji termin s silo. Nikdar se ne sme prikazati znamenje stranke za tretji termin na glasovnici. Pripravljen sem umreti za svojo domovino. Bog me je izbral za svoje orodje, Bog pomagaj!"

Podpisani: "Innocent Guilly, v nemščini: "Trdna trdnjava je nas Bog."

Ako sodimo po teh beležkah je napadalec versko in patriotsko blazen človek, ali pa prebrisani simulanti, ki je izvršil napad na ukaz drugih oseb.

Policajskemu načelniku je izjavil Schrank, da je napad izvršil s premislekom in da svojega dejanja ne obžaluje. Že dolgo je prežal, da bi ekspresdnika umoril. Sledil mu je skozi tri tedne v naslednja mesta: Charleston, S. C., Augusta, Ga., Birmingham, Ala., Chattanooga, Tenn., Rome, Tenn., Louisville, Ky., Evansville, Ind., Indianapolis, Ind. in Chicago, Ill.

Poizvedbe so dognale, da je bil Schrank pralec in da je pred mesecem dni pustil ženo in enega otroka v New Yorku. Odprto vprašanje ostane: Kdo je dal napadalcu denar, da je ekspresdniku sledil po vseh Zdr. državah?

Ko so ga vprašali h kateri stranki pripada, je odgovoril: k nobeni!"

SLOVENC - V MORGAN - POZOR!

Društvo "BRATSTVO", šte. 6 priredi v spomin obletnice otvoritve lastnega društvenega doma VELIKO VESELECO, združeno z različno zabavo DNE 28. NOVEMBRA, na Zahvalni praznik.

Na veselico vabimo vsa bližnja slovenska društva, kakor tudi Slovence in Slovenke iz okolice in drugod.

Igrala bode izvrstna slovenska godba na pihala. Začetek veselice točno OB DVEH POPOLDNE, ki bo trajala do prihodnjega dne. Za vse udobnosti bo skrbel odbor.

Po izjavi zdravnikov ni rana nevarna, ako se ne pridruži prisad. Krogla ni dosegla pljuč. Zavoja rokopa, katerega je krogla preluknala, je najbrž rešil življenje Rooseveltu.

— Ali postajajo ljudje lepši? Da, ljudje postajajo lepši, tako zagotavlja ameriški učenjak F. A. Woods, ki je pred kratkim na estetičnem kongresu v Londonu obravnaval ta predmet. Da bi omogočil primerom med sedanjimi ljudmi in davno zakopanimi, je Woods, kakor sam pravi, mnogo tisoč slik iz preteklosti temeljito preiskaval in iz človeških podob znamenitih slikarjev poiskal potem one tipe, ki predstavljajo v njegovih obeh povprečnost takratnih ljudi. Za 16. stoletje se drži Henrika VIII., angleškega kralja. Le ta predstavlja zanj tip človeka iz 16. stoletja: nos je velik in top, oči so velike in so med sebojno precej oddaljene, obrvi so od oči močno oddaljene in se šele blizu senc zopet obračajo navzdol, ves obraz je podoben mongolskemu tipu. Seveda razumeva profesor Woods pod lepoto samo lepoto obraza. Za nekaj pozneje konstatira Woods napredek v estetičnem oziru. Francoskega kralja Francea I. smatra za tip tedanjega časa. Ta kralj ima obraz, ki tvori nekak prehod med Henrikom VIII. in ljudmi 19. stoletja in pa med ljudmi sedanosti. Mnogo ima v bistvu še skupnega s Henrikom VIII., toda poteze v obrazu so že finejši postale. Oči in obrvi so malo izpremenjene, toda nos je že nekoliko daljši in finejši. Zopet znatno popolnejša je glava, ki jo je slikal Lorenzo Lotto. Papežev tajni pisar Juliano predstavlja zopet naprednejši tip človeškega obraza. Čelo je veliko širše nego pri Franceu I. in Henrik VIII. Nos ima lepšo obliko, namesto polnih lic Henrika VIII. in Francea I. so stopila fina, nežna in skoraj asketična lica, skratka robustni tip Mongolu podobnega človeka prehaja v intelektualni tip sedanosti. V teku malo stoletij se je razvoj k dovršeni lepoti vršil v zmerom hitrejšem tempu, zato bo lepemu tipu po izvajanjih profesorja Woods odmerjen samo kratek čas; intelektualni tip estetičnega popolnoma izpodrine. Pri ljudeh v ne baš daleki bodočnosti se estetično ravnotežje med obrazom in črepijo izgubi. Čelo zavzema čez mero veliko prostora, nos postaja premajhen in prefin, usta preravna, brada premajhna, lica pa bodo izgledala upala.

* John Adbukle, umrli kralj kave je zapustil trideset milijonov dolarjev svojim dedičem. Prihranil je vse! Nekaj zrnov je dal manj v kavo, pa ne od svojih, marveč od kave drugih ljudi.

OGLASI.

JAVNI NOTAR
J. KAKER,
220 1/2 Grove St.
Milwaukee, Wis.
izvršuje vse notarske posle za tu in stari kraj.

Phone Lawndale 7515
DR. R. D. ARFORD
zdravnik in operator.
Specialist za ženske in otroške bolezni.
Ordinira od 8 do 12 popoldne. Od 7 do 8 zvečer.
2202 S. 40. ave. in vogal 22. ceste.

Sedem in osemdeset
tisoč ljudi ima vloge o tej banki. N. kateri živijo v drugih državah, zopet drugi v stari domovini. Pošiljajo nam pošto svoje prihranke, ker je ena naših največjih in najvarnejših bank v Ameriki. Z enim dolarjem lahko zahtevati vlagati in vloga vam bo neslije štiri o sto obresti.

The Cleveland Trust Company
SAVINGS BANK
5 MIL. DOLARJEV
St. Clair office, St. Clair St.
cor. E. 40th, CLEVELAND

Za pet dolarjev na leto lahko namete hranili predal (box) iz Armory vega jekla, v katerem so vaši privatni papirji, vrednosti varni pred ognjem, tatovi, vlomilec in drhalskimi napad. Vabimo Vas, da si ogledate hranilni predalec med uradnimi urami.

J. S. JABLONSKI
Slovenski fotograf
izdeluje vsa v fotografsko stroko
spadajoča dela dob. o in pocenl
6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND OHIO.

DR. ADOLF MACH
ZOBOZDRAVNIK
Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer.
Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Denar pošiljamo v domovino.
Po sledečih cenah:
\$10.35K. 50
\$20.50K. 100
\$41.00K. 200
\$102.50K. 500
\$204.50K. 1000
1020.00K. 5000
S temi cenami so vračunjeni vsi stroški.

PRODAJAMO ŠIFKARTE.
MEJNAMO DENAR.
Govorimo slovenski.

Kaspar
Državna Banka
1900 Blue Island Av., Chicago, Ill.

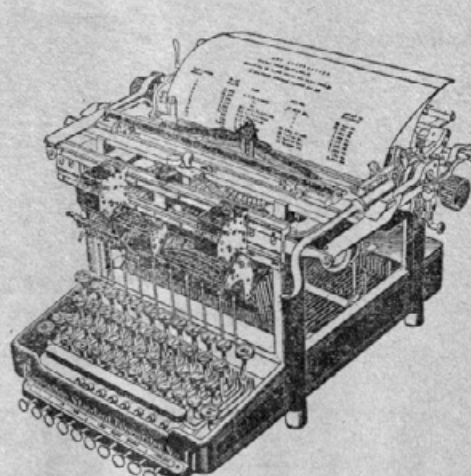
Vi lahko pišete svoje račune, razprave, bilanco itd. pri navadni uporabi

Remington-ovega

za seštevanje in odštevanje **Pisalnega stroja**

(Seštevadni mehanizem Wahla)

in kedar bodete prišli do konca stopca, bodete imeli vsoto pravilno izračuneno.

Piše in seštevata ali odštevata obemem, ne da bi bilo treba še kakšnega posebnega dela. Delo je olajšano za polovico in natančnost dela je zajamčena.

Remington Typewriter Co.
(Incorporated)
35 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna za ZA-
STAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE,
PEKATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa sloven-
ska, hrvatska, češka, slovaška in srbs-
ka društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik, ki je ti-
kan v vseh slovanskih jezikih in ka-
teremu so priložena zahvalna pisma od
poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski
in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar
se je ustanovila.

HAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

The Lake Shore Banking and Trust Co.

USTANOVILJENA 1890

Assets: nad \$3,600,000.00

Hranjenje in splošni bančni posli. Posojila na zemljiščih in drugo.
55. ceste in St. Clair Ave. Huron Road in Prospect Ave.
Superior Ave. in Addison Road.

Pri nas vlaga država Ohio in mesto Cleveland. Plačemo 4 od sto.

Posiljamo denar v staro domovino hitro in zanesljivo. Tor prodajamo pare brode listke. Smo zastopniki od vseh glavnih prekomorskih št. Zelim Vasega znanstva.

Jno. M. Gundry, preds. Harley B. Gibbs, por. preds. H. W. King, podpreds.
J. Horace Jones, blagajnik. Walter S. Bowler, tajnik in blag.
L. O. Kollier in George F. Schulze, pomožna cashier.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalijske, znake kape, pe-
čate, in vse potrebščine za
društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošiljamo zastoj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Minols